

הדלקת נרות: 16:13

צאת שבת: 17:23

מוצ"ש לר"ת: 18:01

חזנים לפי אופק ירושלים

שבת
שלום!

ביתנו החדש

ארגון לשלום בית וחנוך ילדים, בראשות הרה"ג אבנר קוואס שליט"א

ביחד

מד האהבה

קוראים יקרים, האם אתם מכירים מכשיר אנלוגי או דיגיטלי למדידה של האהבה בבית? האם שמעתם פעם על מכשיר כזה?

נניח לרגע שהיינו מתקינים מצלמה נסתרת בדירה משפחתית שגרים בה אבא, אמא ושלושה ילדים, מה אנו אמורים לראות על המסך כדי לדעת שיש שם אהבה?

כבוד הדדי? - לא תמיד אנו אוהבים את מי שאנו מכבדים.

רוגע? - אולי כולם קמו לא מזמן מהשינה, והם עדיין רגועים.

מבטים? - אולי אחד מביט על השני כדי לבקש בקשה מסוימת.

צוחקים? - אולי נאמרה בדיחה טובה שהצחיקה את כולם.

עזרה הדדית? - הכל עניין של תורנות.

מי אמר שיש כאן אהבה???

שלמה המלך הניח לפנינו את המכשיר ואמר: "...

ועל כל-פְּשָׁעִים, תִּכְסֶּה אֶהְבָּה". כשיש אהבה בבית

ישנה נעימות והכל יפה, זורם, מתוק וטעים.

כשאין אהבה בבית מרגישים רע והכל מכוער,

תקוע ומלא בביקורת. כשבעל אוהב את אשתו,

• אפילו שהיא לא כל כך יפה (וכולם רואים זאת)... הוא אומר לה: את יודעת שאת מיוחדת!

• הוא ביקש מאשתו שתכין לו מרק עוף, והיא לא

יודעת לבשל. היא בשלה את העוף עם הנוצות...

הוא טועם ואומר לה: מרק גורמה, איזו ארומה!

מי שאוהב את אשתו לא מרגיש את הנוצות.

• היא לא שטפה את הבית חודשיים, שכבה של

מרגרינה הצטברה על הרצפה... והוא אומר לה:

איזה ווקס את מורחת כל יום! הוא אוהב אותה,

והכל נראה טוב מאד!!!

מצד שני, כשבעל לא אוהב את אשתו,

• אפילו שהיא נראית טוב, יש לה התאמת צבעים

מלאה בלבוש, והיא מאופרת בטוב טעם... כשהיא

עוברת לידו הוא חושב: איזה אף יש לה? למה

היא הולכת עקום? הוא כבר הפסיק לאהוב אותה.

• היא הכינה לו מרק, שלוש שעות של השקעה,

עם ירקות קצוצים, עשבי תיבול ובשרים... הוא

טועם ואפילו תודה הוא לא אומר. היא שואלת

אותו: איך המרק? והוא עונה: לא רע. אם זה רק

לא רע, אז תשתה מים ותלך לישון. למה אתה

ממשיך לסבול עם זה?

• היא שטפה את הבית והבריקה את הרצפה...

איך הספונגיה? היא שואלת. והוא עונה: יפה, אבל

למה הפנלים שחורים?

הוא מחפש את הדפקט ואת החיסרון ודבר לא

משמח אותו - אין אהבה בבית הזה!!!

נמצאנו למידים שבבית שיש בו אהבה, אפילו

שישנם מכשולים ופגמים, בני הזוג מדלגים יחד

מעל המשוכות בשמחה ובחיוך. וכשאין אהבה

בבית, אף על פי שהכל פיקס, מייצרים בעיות

וקשיים. כעת, כל אחד מהקוראים יודע מה מורה

מד-האהבה שבביתו!

(מתוך הספר "ביחד")

פרשת השבוע

מידת הענווה

בפרשת האזינו נאמר "זָכַר מוֹת עוֹלָם בֵּינו שְׁנוֹת דָּר וָדָר". ולימד אותנו להזהר מטעויות של שני דורות - דור המבול שחטא בתאוות ודור הפלגה שחטא בכפירה. לכן כתוב על נח "אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדִרְתָּיו" שראה שלושה דורות - את דור אנוש, דור המבול ודור הפלגה. נח ראה שלושה עולמות. ראה את העולם מיושב חרב ומיושב שוב.

נשאלת השאלה מדוע התורה מדגישה "אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדִרְתָּיו", היה די לומר "אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה"? מכח שאלה זו יש מרבתינו שדרשו אותו לשבח שאם בדורותיו הרשעים היה צדיק כל שכן בדורו של אברהם אבינו. ויש שדרשו אותו לגנאי שרק בדורותיו היה צדיק, יחסית לאנשי דורו, אבל אם היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכולם. יוצא לכאורה שחכמים חיפשו גנות בנח. אחרי שהתורה העידה עליו שלושה דברים: צַדִּיק, תָּמִים, וְאֵת הָאֱלֹקִים הִתְהַלֵּךְ נָח, מדוע חז"ל לא פרגנו לו כמו שהתורה פרגנה? כדי לענות על כך נקדים הקדמה. כתוב בפרקי אבות 'אהב את המלאכה ושנא את הרבנות'. 'רבנות' פירושה כח שליטה ושררה. ואמרו חז"ל עדיף שתהיה פועל פשוט מאשר להיות מנהל. יותר טוב להיות פקיד מאשר להיות מנכ"ל.

שתי שאלות בדבר: מה רע בשררה ובשליטה? ולמה חז"ל התבטאו בלשון של 'שנאה' היה די לומר ותברח מהרבנות או אל תתקרב לרבנות, למה לשנוא?

חכמים הסתכלו על הפרשה בשלמותה וראו אצל נח ירידה. בהתחלה נאמר עליו: "אִישׁ צַדִּיק תָּמִים", בהמשך הקב"ה אמר לו "כִּי אֶתְּךָ רְאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה", המילה "תָּמִים" כבר איננה. בהמשך, לאחר שהאריה נשכו ברגלו על שלא הביא לו מזונותיו בזמן, נאמר "וַיִּשְׁאַר אֵץ נָח". אין כאן לא "צַדִּיק" ולא "תָּמִים". לאחר שיצא מן התיבה ונטע כרם נאמר בו "וַיִּחְלַל נָח אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטֶּע כָּרֶם". "וַיִּחְלַל" מלשון חילול "אִישׁ הָאֲדָמָה" הכוונה במדרגה נמוכה. זאת אומרת שהפרשה נפתחה ב-"אִישׁ צַדִּיק תָּמִים" והסתיימה ב"אִישׁ הָאֲדָמָה". מדוע נח איבד את מדרגותיו הקודמות? ברגע שאדם מקבל שררה על אחרים ישנו חשש שתתגבר בו מידת הגאווה. וייתחס לבריות בחוסר ענווה ועלול לזלזל בהם. נח קיבל שליטה וממשלה על כל יצורי עולם. אשר על כן נכנסה מידה דקה מן הדקה של חוסר ענווה שרק בעלי החיים הרגישו בכך, ולכן האריה נשכו ברגלו.

נח המשיך לעשות חסד עם החיות ולהאכילן עד שיבשה הארץ. לאחר שהתיבה נחה על הרי אררט פתח נח את חלון התיבה ושלח את העורב. העורב כידוע סרב לצאת לשליחות והתנווכח עם נח. ואמר לו אתה שונא אותי והקב"ה שונא אותי. הקב"ה שונא אותי מכיון שהביא ממני רק זוג אחד ומהטהורים שבעה שבעה. ואתה שונא אותי שאם אתה שולח אותי ויפגע בי שר חמה או שר צינה לא יישארו עורבים. ונח ענה לו אז שלא יהיו עורבים. ולא רצה לקבלו לתיבה עד שהקב"ה אמר לו קבלוהו.

היונה ששמעה את תשובת נח לעורב הלכה והביאה עלה זית טרף בפיה ואין לך מר יותר מן הזית ובכך אמרה: "יהיו מזונותי מרורים מיד הקב"ה ואל יהיו מתוקים מיד בשר ודם". למדנו שבחסדו של נח היה קצת פגם והחיות הרגישו בכך ונתנו לו רמזים על כך.

הירידה של נח המשכיכה עד שהתקיים "וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בַּתוֹךְ אֶהְלֶה". וכל מה שכתבנו הוא בדקי דקות במדרגתו העצומה של נח הצדיק. וכל זה כדי ללמד לנו אורחות חיים. הוא אשר אמרנו קודם בשם חכמים 'אהב את המלאכה ושנא את הרבנות'. שברגע שאדם מקבל שליטה ושררה, הוא עלול להתנהג בחוסר ענווה בלי להרגיש, וסופו להתדרדר עד לדיוטא תחתונה. זו הסיבה שצריך לשנוא ולא מספיק רק לברוח.

לכן חז"ל דרשו אותו לגנאי ואמרו שלעומת חסדו של אברהם אבינו שהצטיין במידת החסד והיה מושלם לגמרי, נח לא היה נחשב לכולם. מכאן לימוד גדול לנו שכל אדם שמקים משפחה הופך להיות בלא, הוא קיבל שררה ושלטון על אשתו וילדיו ועליו לנהל את ביתו במידת החסד והענווה ורק אז יאהבו אותו כולם. ולמרות שניתן לו הכח הזה הוא צריך לנווט את הבית למחוזות טובים שלא יהיה בבחינת פרנס המתגאה על הציבור שלא לשם שמיים.

נפגשתי במשרד עם מישהו שלדעתי לא שמע על דיאודורנט.

אמרת לי ברמז: "נוכחותך עוצרת נשימה".

הוא כ"כ אהב את זה שהוא קם ונתן לי חיבוק...

איש אחד מגיע לכומר שיברך אותו.

אומר לו הכומר: הברכה שאתה מבקש, עולה \$1800

התפלא היהודי, ושואל: בכל שבת הכוהנים היהודים בבית הכנסת

מברכים אותי באהבה ובחינם!

נכון, עונה לו הכומר, לכן הם הולכים יחפים.

בדיחה

הענשה

'העולם שייך לצעירים', 'תנו לחיות לחיות'. לעומת זאת, העונש הוא סוג של כפייה. היות ואנו לא אוהבים את המושג 'כפייה' נגידר זאת כך: עונש - הגשת עזרה לילד להתגבר על דחפים שליליים.

לכל ילד יש דחפים שליליים שלפעמים קשה לו להתגבר עליהם, אז בעזרת העונש אנו עוזרים לו. לפני שניגש לטפל בנושא רגיש זה, נקדים מספר הקדמות. הקדמה ראשונה: הילד אינו שלנו, הוא אך ורק פיקדון. כשרצינו ילדים לא תמיד קיבלנו. שפכנו לבנו בתפילות, הלכנו לצדיקים, טיפלנו עם הרופאים, ולא תמיד זה צלח. וגם כאשר קיבלנו את הילדים, אין לאף אחד חוזה כמה זמן הם יישארו איתו.

נמצא שהילדים שקיבלנו מבורא עולם הם פיקדון. הבורא הרשה לנו לתנך אבל לא התיר לנו להשפיל. אם נכניס לתודעה שלנו את ההבנה שהילדים הם לא שלנו, עוצמת ההענשה תרד, והיא תהיה עם שיקול דעת. דוגמא: הילד של השכן והילד שלנו שיחקו בחדר בכדור. למרות ההתראות שלנו, הילד השובב של השכן המשיך לשחק בכדור. בשלב מסוים הוא בעט בכדור ושביר מנורה.

אנחנו יודעים שלא הילד שלנו שבר את המנורה אלא הילד של השכן. בדרך לחדר אנחנו משננים לעצמנו - 'זה לא הילד שלנו זה הילד של השכן'. כשנפגוש בו, עוצמת התגובה תהיה מרוסנת, ונאמר לו ברפות - אמרנו לך לא לשחק בכדור, זה ממש לא בסדר מה שעשית... נחשוב לעצמנו, אם זה היה הילד שלנו, כיצד היינו מגיבים, ובאיזו עוצמה...

כל חברה בעולם מנוהלת באופן של שכר ועונש. כאשר מבצעים פעולות חיוביות ומועילות שלא סותרות חוקים וכללים, מקבלים שכר ובונוסים. אבל כשעושים דברים המנוגדים לחוק ולכללים, מקבלים עונש. דוגמא נפלאה לכך, הם חוקי התעבורה. אם לא שומרים על הכללים הנכונים, יכולות לקרות תאונות, וכדי למנוע זאת אוכפים את החוק על ידי פעולות ענישה. גם תורת ישראל בנויה על מערכת של שכר ועונש, ישנו 'גן עדן' וישנו 'גיהנום'. מערכת זו אינה רק בעולם העליון הרוחני, אלא גם בעולם שלנו, העולם הזה.

לדוגמא: כשאדם מכבד את הוריו, הוא זוכה לאריכות ימים. וכאשר הוא הולך בחוקות התורה הוא זוכה לשפע כלכלי, לבריאות איתנה ולפריחה ושגשוג בחברה. לעומת זאת כאשר האדם לא הולך בחוקות התורה ובדרך הישר, הוא סובל מזה, מכיון שהוא נענש בידי שמים, וגם עונשים אותו בבית הדין. נמצאנו למדים שענישה היא חלק מהחינוך, אך היא נושא רגיש וטעון. מצד אחד רוצים לקדם את הילד, ומצד שני לא רוצים לפגוע בו, ולא ללחוץ עליו יותר מדי.

אם כן, מהי ההגדרה הנכונה של המושג 'עונש'? אנחנו חיים בדור של חופש, חירות, הגנה על החלש, ומוקפים בסיסמאות כגון:

סיפור לשבת

מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל

אשתו הצדקנית, הייתה מגישה לו את ארוחת צהרים מידי יום. באחד הימים אחרת להגיש את הארוחה. הרב, תוך כדי לימוד ראה על השולחן צלחת עם עמילן, והיה בטוח, כי זוהי הארוחה. את פת הלחם טבל בעמילן, אכל וברך. לאחר כשעה נכנסה עם הארוחה והתנצלה על האיחור. "תודה רבה, כבר אכלתי", אמר הרב לאשתו. משהתבוננה בשולחן הבינה, כי אכל הרב מן העמילן ואפילו לא שם לב לכך.

המנהל הרפואי של ביה"ח 'ביקור חולים' בירושלים, פרופ' יהודה פולק הי"ו עסק בין היתר במחקר רפואי מסוים. לצורכי המחקר ערכו ניתוח מסוים בחולדות. בגלל העובדה שפרופ' פולק אדם דתי, ועפ"י ההלכה יש איסור לערוך ניתוח כזה בבעלי חיים, הלך לשאול את רבינו, באיזה אופן יהיה מותר לערוך ניתוח. הצדיק נטל דף ועט, ושרטט בדייקנות את מרבית אבריה הפנימיים של החולדה לפרטי פרטים.

לאחר מכן הדרך את הפרופ' באיזה אופן הוא רשאי לערוך את הניתוח עפ"י ההלכה. הפרופ' היה המום מידיעותיו, ומרמת הדיוק בצורתה של החולדה. וכל זאת מבלי שניתח אי פעם חולדה, או ראה במציאות את אבריה הפנימיים של החולדה. אלא אך ורק מתוך לימוד בתורה הקדושה, מרן השיג את הידיעות. וכמו ששנינו במסכת אבות "הפוך בה והפוך בה דכולה בה", פירוש, למד את התורה על כל מרחביה, ותראה שכל הידיעות שבעולם (פיזיקה, אסטרונומיה, אנטומיה, וכיו"מ מופיעות בתורה. פרופ' פולק הגיע לקבוצת המחקר, והראה לחבריו את שיטתו החדשה בנייתוח החולדה. החוקרים עמדו פעורי פה ותמהו: "מהיכן לך שיטה כל כך קלה, ופשוטה, יותר משלנו? אנחנו כבר שנים מנתחים בצורה מסוימת, ולא עלה בדעתנו לנתח בשיטה המוצלחת שלך?!"

באחת הפעמים, שנהגו של רבינו הסיעו לאחד משיעוריו הקבועים, ישב מרן כהרגלו מאחור וספר בידו, שקוע בעומקה של תורה. משהגיעו למקום, אמר הנהג: "כבוד הרב, הגענו". אך רבינו לא ענה. הוא חיכה זמן מסוים, ושוב אמר לרבינו שהגיעו, כך נשנה הדבר כמה פעמים באין מענה. הנהג חשב לעצמו אולי יש לצדיק נושא חשוב לסיים, וחיכה עוד מספר דקות. לאחר המתנה נוספת, אמר לו הרב בפתאומיות: "כמה זמן אתה נוסע? הנסיעה היום ארוכה!" אמר הנהג: "כבוד הרב, מזמן אמרתי שהגענו". אמר לו רבינו: "מה אעשה? לא שמעתי".

פעם אחת הזמינו את מרן לכנס שהיה בבנייני האומה. כשרבינו נכנס לאולם, השמיעו ברקע שיר שנכתב על מרן (אתה סיני עוקר הרים, יהללוך גם זרים... רבינו עובדיה וכו'). כשמרן הגיע למקומו בשולחן הנשיאות, הוא לא שם לב שהרמקול מופעל ושומעים אותו, ובעצם שמעו כולם שאומר לעצמו: "זה לא אתה, עובדיה! המד מתכוונים אליך, עובדיה!". לפתע, רבינו שם לב ששומעים אותו, והיסד השתתק... באחת מנסיעותיו של מרן ברחבי תבל נזדמן פעם אחת למדינה בחו"ל והתאכסן שם בבית של אחד מבני אותה המדינה. ואישה אחת מבנות אותה מדינה, שלא זכתה לבנים שנים רבות התנדבה להכין לצדיק את האוכל. באחד הימים הכינה לרב דג בתנור והגישה לפניו שיאכל. לפני שהצדיק אכל, נודע לו כי לפני כן הכינו בתנור עוף (ע"פ ההלכה הדג מותר באכילה), אולם הרב החמיר על עצמו ולא אכל מהדג אלא לחם ומיני ירקות. האישה, שעמדה במטבח וחיכתה לראות את הגאון אוכל ממעשה ידה, נדהמה לראות שלא נגע באותו הדג, ומרוב צערה התחילה לבכות בכי מר. באו וסיפרו לצדיק, שהמבשלת יושבת ובוכה והם אינם יודעים מדוע. אולם, רבינו מיד הבין את הסיבה לכך ולכן ניגש אליה והתחיל לעודד ולפייס אותה שלא תיעלב, ולא אז משם עד שבירך אותה שלשנה הבאה תזכה לבן זכר. כשראה מרן שנרגעה, פנה לדרכו והלך. לאחר מספר שנים הזדמן שוב הגאון לאותו מקום. אדם אחד, שהיה עמו ילד קטן, פנה לצדיק ושאל אותו: "האם כבוד הרב מכיר אותי?!" אך מרן ענה לו, שהוא אינו מכירו, ואז סיפר לו האיש, שהוא הבעל של אותה אישה שבישלה לפני שנים את הדג, וזה הילד שנולד מברכת הצדיק באותה השנה!

באחד הימים שביקר מרן בבית אחד מחתניו, ראה את חתנו לוקח מברג ומנסה לתקן את ציר הדלת שהתקלקל. אמר לו מרן בפליאה: "לא חבל?! לא חבל לך על הזמן? אני מציע שתביא בעל מלאכה שיתקן לך, ואתה תשב ותלמד. חבל מאוד על הזמן היקר שהוא לא יחזור". נודע, שתמיד כשמרן וצ"ל היה נצרך בביתו לתיקונים כלשהם, אפילו כשמדובר היה בתיקונים קלים שכל אחד יכול לעשות, היה מורה לרבנית ע"ה, שתביא בעל מלאכה ולשלם לו במיטב כספם, וכך נהג אף בזמנו בימים הקשים, בהם הפרוטה לא הייתה מצויה כל כך בכיסו. כשנשאל מדוע הוא מביא בעל מלאכה לתיקון קל כזה, לא חבל על הכסף? ענה הצדיק ואמר: "אני קונה את הזמן היקר בכסף!"

(פיניני עין חמד)

ספרי הרב אבנר קוואס שליט"א

ניתן לרכוש בכל חנויות ספרי הקודש

ובטלפון 02-5370271

